

РЕШЕНИЕ

№ 5098

гр. София, 31.03.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ РАЙОНЕН СЪД, 173 СЪСТАВ, в публично заседа.е на двадесет и първи март през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: БОГДАН Р. РУСЕВ

при участието на секретаря В.К.

като разгледа докладваното от БОГДАН Р. РУСЕВ Гражданско дело № 20221110112224 по описа за 2022 година

РЕШИ:

РЕШЕНИЕ

№ ***** от 31 март 2023 г.
град СОФИЯ

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИЯТ РАЙОНЕН СЪД

I-^{во} ГРАЖДАНСКО ОТДЕЛЕНИЕ, 173-^{ти} СЪСТАВ

В публично съдебно заседа.е, проведено на двадесет и първи март през две хиляди двадесет и трета година, в състав:

ПРЕДСЕДАТЕЛ: БОГДАН РУСЕВ

При секретаря В.К.,

Като разгледа гражданско дело № **12224** от **2022**-ра година по описа на

Софийския районен съд, докладвано от съдията РУСЕВ, и, за да се произнесе, взе предвид следното:

Производството е по основния съдопроизводствен ред на ГПК.

Образувано е въз основа на Искова молба, регистрирана с вх. № 44487/08.03.2022г. на СРС, уточнена с Молба, вх. № 92690/10.05.2022г. на СРС, и Молба, вх. № 256261/22.11.2022г. на СРС, подадена от И. Г. А. срещу "*****" ЕАД.

Ищецът **И. Г. А.** е предявил срещу "*****" ЕАД искове с правно основание чл. 124, ал. 1 ГПК за признаване за установено между страните, че И. Г. А. не дължи на "*****" ЕАД сумата от **306,74 лева** за главница, сумата от **35,87 лева** за договорна лихва за периода 01.10.2008г.-15.10.2010г., сумата от **107,02 лева** за лихва за забава за периода 17.02.2010г.- 01.07.2013г., **ведно със законната лихва** върху главницата за периода от 01.07.2013г. до изплащане на вземането, възлизаща към датата на подаване на исковата молба на 270,44 лева, както и **175,00 лева** за съдебни разноски, дължими във връзка с договор за кредит, сключен с "Кредибул" ЕАД, за които суми в полза на ответника на 26.07.2013г. по ч.гр.д. № 80713/2013г. на РС-Монтана бил издаден изпълнителен лист. Ищецът твърди, че задълженията му за процесните суми били погасени по давност. За събирането им били образувА. изпълнителни дела, по които от 2017г. не били предприемА. никакви изпълнителни действия, като изпълнителното производство било прекратено по силата на закона и чл. 433, ал. 1, т. 8 ГПК на 13.01.2019г., за което било издадено и постановление на съдебния изпълнител от 27.05.2020г. В насрочените по делото публични съдебни заседА.я ищецът не се явява, като се представлява от адв. А. В. - АК-София, която поддържа предявените искове.

В срока по чл. 131, ал. 1 ГПК ответникът "*****" ЕАД не се е възползвал от правото си да подаде отговор на исковата молба. За насрочените по делото публични съдебни заседА.я не изпраща представител. Становище се изразява в писмен вид.

Софийският районен съд, като взе предвид подадената искова молба и предявените с нея искове и поведението на страните, съобразявайки събраните по делото доказателства, основавайки се на релевантните правни норми и вътрешното си убеждение, намира следното:

Исковата молба е подадена от надлежно легитимирана страна при наличие на правен интерес от производството, като предявените с нея искове са **допустими** и следва да бъдат разгледА. по същество. Предявяването на отрицателен установителен иск за вземания, независимо от това дали има или не висящо изпълнително производство за събирането им, съответно дали същото преди или в хода на процеса е приключило, включително поради събиране на дължимите суми, е допустимо. Правната сфера на ищеца се явява нахърнена и само въз основа на съществуващия в полза на кредитора, вече бивш вискател, изпълнителен титул, който материализира вземане, съответно с преминала в неговия патримониум сума, за която се претендира, че няма основание да получи. Затова отричането на това вземане въз основа на факти, настъпили след приключване на производството, в което е издадено изпълнителното основание, поражда за ищеца правен интерес да установи, с

оглед упражняване на други свои имуществени или неимуществени права, погасяването на правата на кредитора. Достатъчен е безспорният интерес на ищеца от осуетяване възможността за инициране на ново изпълнително производство срещу него, тъй като е налице опасност до отричането им със сила на пресъдено нещо, да бъдат предприети действия по събирането на сумите, съответно предявяване на иски за връщане на сумите, за които е установено, че не са дължими, но са събрани от титуляра на вземането. В подкрепа на тези изводи е съдебната практика: опр.513/24.11.2016г.-ч.т.д.1660/2016г.-I т.о., опр.220/06.07.2018г.-ч.гр.д.187/2018г.-АпС-Бургас. Не са налице предпоставки за решаване на делото с неприсъствено решение и решение при признаване на иска.

Съобразно нормата на чл. 154, ал. 1 ГПК **доказателствената тежест** по отрицателния установителен иск с правно основание чл. 124, ал. 1 ГПК е за ответника. Същият следва пълно и главно да установи, че претендирателите от него и оспорени от ищеца вземания съществуват и са дължими и изискуеми. В тежест на всяка от страните е да установи фактите и обстоятелствата, от които черпи благоприятни за себе си правни последици.

Видно от представеното по делото заверено копие, на 03.07.2013г. по ч.гр.д. № 80713/2013г. на РС-Монтана, I гр. състав, в полза на "*****" ООД е издадена заповед за изпълнение срещу И. Г. А. за дължими вземания във връзка с договор за кредит, сключен с "Кредибул" ЕАД, цедирател на заявителя, а именно: 306,74 лева за главница, 35,87 лева за договорна лихва за периода 01.10.2008г.-15.10.2010г., 107,02 лева за лихва за забава за периода 17.02.2010г.-01.07.2013г., ведно със законната лихва върху главницата от датата на подаване на заявлението /01.07.2013г./ до окончателното изплащане, както и 175,00 лева за разноси по делото /25,00 лева за държавна такса и 150,00 лева за юрисконсултско възнаграждение/. Заповедта за изпълнение е влязла в сила на 19.07.2013г. На 26.07.2013г. е издаден изпълнителен лист за вземанията по същата.

В случаите, когато вземането произтича от влязла в сила заповед за изпълнение и издаден въз основа на същата изпълнителен лист, без да е проведено състезателно съдебно производство по чл. 422 ГПК, последиците им не се приравняват на съдебно решение, постановено в исков процес. Заповедното производство е уредено като част от изпълнителното производство и представлява факултативна възможност на кредитора да се сдобие с изпълнително основание без да води исков процес. Смисълът на заповедта за изпълнение е да се провери дали твърдяното субективно право е спорно и, ако се установи, че то е безспорно вследствие бездействието на длъжника, който не е подал възражение по чл. 414 ГПК, то заповедта за изпълнение влиза в сила, придобива качеството на изпълнително основание и има за последица преклудирание на възраженията на ответника, свързан със съществуване вземането на кредитора. В този смисъл, освен изпълнителна сила, заповедта за изпълнение се ползва и със стабилитет и спор между същите страни за същото основание е недопустим. Влязлата в сила заповед за изпълнение все пак не притежава правозасилващото действие на силата на пресъдено нещо, която е материалноправна последица, характерна само за влязлото в сила решение, постановено в спорно исково производство и е изрично предвидена в разпоредбата на чл. 117, ал. 2 ЗЗД. Затова срокът на новата давност по чл. 117, ал. 1 ЗЗД съвпада с давностния срок за погасяване на вземането, предмет на това производство, като разпоредбата на чл. 117, ал.

2 3ЗД не намира приложение (по арг. от: р.42/26.02.2016г.-гр.д.1812/2015г.-IVг.о., р.94/27.07.2010г.-т.д.943/2009г.-Iг.о., р.45/30.03.2017г.-гр.д.61273/2016г.-IVг.о., р.2782/21.11.2018г.-в.гр.д.3210/2018г.-САС, р.1771/01.07.2018г.-в.гр.д.2108/2018г.-САС и др.). Така процесните вземания за главница, за договорни лихви и за разноси ще се погасят с изтичането на общата петгодишна погасителна давност, доколкото по делото липсват доказателства, даващи основание да се приеме за приложим друг срок. вземанията за лихви следва да се погасят с изтичането на тригодишен давностен срок (чл. 111, б. "в" 3ЗД).

Съгласно чл. 116, б. „в” 3ЗД давността се прекъсва с предприемането на действия за принудително изпълнение на вземането. Изпълнителният процес обаче не може да съществува сам по себе си. Той съществува само доколкото чрез него се осъществяват един или повече конкретни изпълнителни способности. В изпълнителното производство за събиране на парични вземания могат да бъдат приложени различни изпълнителни способности, като бъдат осребрени множество вещи, както и да бъдат събрани множество вземания на длъжника от трети задължени лица. Прекъсва давността предприемането на кое да е изпълнително действие в рамките на определен изпълнителен способ (независимо от това дали прилагането му е поискано от взыскателя и или е предприето по инициатива на частния съдебен изпълнител по възлагане от взыскателя съгласно чл. 18, ал. 1 ЗЧСИ): насочването на изпълнението чрез налагане на заповест или възбрана, присъединяването на кредитора, възлагането на вземане за събиране или вместо плащане, извършването на опис и оценка на вещ, назначаването на пазач, насрочването и извършването на продан и т.н. до постъпването на парични суми от проданта или на плащания от трети задължени лица. Не са изпълнителни действия и не прекъсват давността образуването на изпълнително дело, изпращането и връчването на покана за доброволно изпълнение, проучването на имущественото състояние на длъжника, извършването на справки, набавянето на документи, книжа и др., назначаването на експертиза за определяне на непогасения остатък от дълга, извършването на разпределение, плащането въз основа на влязлото в сила разпределение и др. (така ТР 2/2015-2013-ОСГТК, т. 10). ПП 3-1980г. приема, че през времетраенето на изпълнителния процес давност за вземанията, предмет на същия, не тече. С ТР 2/2015-2013-ОСГТК, т. 10, се възприема, че при действието на Конституцията от 1991г. бездействието на кредитора със съдебно потвърдено вземане има правни последици, като в изпълнителния процес давността не спира поради самото му наличие, тъй като кредиторът може да избере дали да действа или не. Затова и ВКС постановява с тълкувателното решение от 2015г., че ПП 3-1980г. е загубило сила.

В същото време обаче следва да се има предвид, че тълкувателните постановления на Пленума на Върховния съд и тълкувателните решения не съществуват самостоятелно, а само във връзка с конкретна правна норма, която е предмет на извършването със същите тълкуване. Законът не е предвидил момент, от който започват да действат тези тълкувателни актове. Поначало съдилищата не могат да прилагат тълкувателните постановления и решения преди същите да са постановени и обявени по съответния за това начин. Доколкото обаче те не съществуват самостоятелно и могат да бъдат прилагани само във връзка с прилагането на тълкуваната от тях правна норма, следва да бъде прието, че, когато се касае до първоначално приети постановления и тълкувателни решения, те имат обратно действие и даденото с тях тълкуване важи от момента, в който правната норма е влязла в сила, т. е.

счита се, че тя още тогава е имала съдържанието, което впоследствие е било посочено в тълкувателните актове. Възможно е след издаването на такъв тълкувателен акт да настъпи промяна било в тълкуваната норма или свързани с нея други правни норми, било в общественно-икономическите условия, които правят вече даденото тълкуване неприложимо или несъответно на действителния смисъл на закона. В тези случаи е възможно постановяването на нов тълкувателен акт, с който да бъде изоставено вече даденото тълкуване и да бъде възприето ново такова. В този случай следва да бъде преценен въпросът от кой момент действа даденото с новия тълкувателен акт тълкуване на правната норма. В законите, уреждащи тези актове, не са посочени изрично правила относно влизането им в сила и действието им във времето, каквито норми са налице в ЗНА. При постановяването на нов тълкувателен акт за приложението на правната норма е налице промяна в начина, по който ще бъдат прилагана нормата, който е различен от този по предшестващия тълкувателен акт. Дадените с тълкувателните актове тълкувания на правната норма са задължителни за съответните органи и същите следва да я прилагат в смисъла, посочен в тези актове, като това тяхно задължение отпада едва с отмяната им. Затова не може да бъде изисквано от съответния орган да съобразява действията си с тълкувателен акт, който все още не е действащ, камо ли с такъв, който още не съществува. От друга страна разпоредбите, уреждащи задължителната сила на тълкувателните актове, не предвиждат задължително действие на същите по отношение на правни субекти извън посочените в тях. Последните, макар и да не са адресати на задължителната сила на тълкувателните актове, могат да изискват от съответния орган да съобрази решението си с тях. В случай, че това не бъде направено, те имат възможността да оспорват взетите от съответните органи решения по установения за това ред. Те обаче не могат да изискват от тези органи да съобразяват действията си с бъдещи и все още несъществуващи тълкувателни актове, нито пък самите оргА. могат да прилагат последните преди те да са постановени. С оглед на това следва да бъде прието, че последващите тълкувателни решения нямат подобно на първоначалните такива обратно действие и започват да се прилагат от момента, в който са постановени и обявени по съответния ред. Затова установеното с новото тълкувателно решение тълкуване на правната норма ще може да бъде прилагано от съответните оргА., за които то е задължително, по случаите, които са от тяхната компетентност, когато въпросът е отнесен за разрешаване до тях, след приемането на новото тълкувателно решение или по такива, които са били заварени към този момент. В тези случаи, ако преди постановяване на новото решение са се осъществили факти, които за от значение за съществуващото между страните правоотношение, които са породили правните си последици, то тези последици трябва да бъдат преценяваА. с оглед на тълкувателното постановление или решение, което е било действащо към момента на настъпването на последиците. В противен случай ще се придаде същинско обратно действие на новото тълкувателно решение, което е недопустимо и съгласно чл. 14 ЗНА се предвижда само по изключение и то въз основа на изрична разпоредба за това. В някои случаи прилагането на новото тълкуване би довело до настъпване на неблагоприятни последици за една от страните в правоотношението, каквито не биха настъпили в случаите, когато се прилага тълкуването, дадено с предшестващото такова. Съгласно даденото с ПП 3/1980 година тълкуване образуването на изпълнителното производство прекъсва давността и по време на изпълнителното производство давност не

тече. С ТР 2/2013-2015-ОСГТК, т. 10, е дадено съвсем различно разрешение, като е прието, че в изпълнителното производство давността се прекъсва с всяко действие по принудително изпълнение, като от момента на същото започва да тече нова давност, но давността не се спира и във връзка с това е отменено цитираното ПП 3/1980г. Прилагането на даденото с посоченото ново тълкувателно решение тълкуване за период преди постановяването му би имало за последица погасяването по давност на вземания, които са били предмет на изпълнителни производства, но по тях не са предприемА. действия за период по-голям от този срок. С оглед на това давността ще се счита изтекла със задна дата преди момента на постановяване на тълкувателното решение, но въз основа на даденото с него тълкуване, което би довело и до несъобразяване на действащото към онзи момент постановление. Поради това даденото с отмененото тълкувателно постановление тълкуване на правната норма следва да намери приложение и след отмяната на същото, когато спорът се отнася до последиците от нормата, които са били реализирА. за периода преди отмяната на тълкувателния акт, като новото тълкувателно решение ще се прилага от този момент за в бъдеще. С оглед на горното извършената с ТР 2/2013-2015-ОСГТК, т. 10, отмяна на ПП 3/1980г. поражда действие от датата на обявяването на новото тълкувателно решение, като в тази си част то се прилага от тази дата и то само по отношение на висящите към този момент изпълнителни производства, но не и към тези, които са приключили преди това. В този смисъл е и практиката на Върховния касационен съд – р.170/17.09.2018г.-гр.д.2382/2017г.-IVг.о., р.51/21.02.2019г.-гр.д.2917/2018г.-IVг.о. По въпроса е налице и задължителна практика на ВКС, който в ТР 3/2020-2023-ОСГТК, постановява, че погасителната давност не тече докато трае изпълнителният процес относно вземането по изпълнителни дела, образувА. до приемането на 26.06.2015 г. на ТР 2/2013-2015-ОСГТК.

Видно от представеното заверено копие, с Молба, вх. № 04552/07.08.2013г. на ЧСИ № ***, "*****" ООД, чийто правопреемник е ответникът, е подадо молба за образуване на изпълнително производство за процесните вземания пред ЧСИ № *** - Г.Б., като е образувано изп.д. № 2013***0401851. С образуването на изпълнителното дело и съгласно ПП 3/1980г. давността за вземанията по изпълнителния лист е прекъсната и не тече до 26.06.2015г., когато е обявено ТР 2/2013-2015-ОСГТК. От тази дата е започнала да тече нова давност. На 19.08.2013г. е изпратено запорно съобщение до работодателя на длъжника, но няма данни дали запорът е наложен. На 17.12.2014г. вискателят е поискал извършването на опис на движимото имущество на длъжника, с което е започнал да тече нов срок по чл. 433, ал. 1, т. 8 ГПК. Този нов двугодишен срок е изтекъл на 19.12.2016г. /17.12.2016г. е събота/. В рамките му /на 13.06.2016г./ вискателят е поискал извършването на справка за банкови сметки на длъжника, но, тъй като това не съставлява изпълнително действие, не прекъсва двугодишния срок по чл. 488, ал. 1, т. 8 ГПК. С изтичането му изпълнителното дело е прекратено по силата на закона, както правилно е констатирано в Постановление от 27.05.2020г. по изп.д. № 20197480400685 на ЧСИ № *** - М.И., на която е прехвърлено изпълнителното дело за продължаване на изпълнителните действия. От 26.06.2015г., когато е започнало да действа ТР 2/2013-2015-ОСГТК, е започнала да тече нова давност за вземанията. Същата не е прекъсната в рамките на изпълнителното производство до прекратяването му на 19.12.2016г. Каквито и действия да са извършени след това, доколкото

изпълнителното дело е било прекратено, те не са годни да прекъснат давността. През 2019г. е изтекла тригодишната давност за вземанията за лихви за забава, а през 2021г. - петгодишната давност за вземанията за главница, възнаградителна лихва и разноски. С погасяване на главницата се е погасило и вземането за законна лихва върху нея на основание чл. 119 ЗЗД.

С оглед горното предявените искове са основаниелни и следва да бъдат уважени.

По разноските:

Съгласно чл. 78, ал. 1 и ал. 3 ГПК, право на разноски има само страната, в полза на която е постановен съдебният акт. Съобразно изхода от спора право на разноски има само ищецът, който своевременно е заявил претенция в тази насока. Ищецът е доказал и в негова полза следва да се присъдят разноски по делото за заплатени държавни такси, включително по в.ч.гр.д. № 8064/2022г. на СГС, в общ размер от **215,00 лева**. В полза на адв. А. В. - АК-София, следва да се присъди възнаграждение по чл. 38, ал. 2 ЗАдв, което съдът определя на **370,00 лева**.

Водим от горното, съдът

Р Е Ш И:

ПРИЗНАВА ЗА УСТАНОВЕНО по отношение на "*****" ЕАД, ЕИК *****, правоприемник на "*****" ООД, със седалище в град София, на основание чл. 124, ал. 1 ГПК, **че И. Г. А.**, ЕГН *****, от град София, **не дължи на "*****" ЕАД**, правоприемник на "*****" ООД, сумата от **306,74 лева** за главница, сумата от **35,87 лева** за договорна лихва за периода 01.10.2008г.-15.10.2010г., сумата от **107,02 лева** за лихва за забава за периода 17.02.2010г.- 01.07.2013г., **ведно със законната лихва** върху главницата за периода от 01.07.2013г. до изплащане на вземането, възлизаща към датата на подаване на исковата молба на 270,44 лева, както и **175,00 лева** за съдебни разноски, дължими във връзка с договор за кредит, сключен с "Кредибул" ЕАД, и цедирА. на "*****" ООД, за които суми в полза на ответника на 26.07.2013г. по ч.гр.д. № 80713/2013г. на РС-Монтана бил издаден изпълнителен лист.

ОСЪЖДА "***" ЕАД**, ЕИК *****, със седалище в град София, да заплати на **И. Г. А.**, ЕГН *****, от град София, на основание чл. 78, ал. 1 ГПК, **сумата от 215,00 лева**, представляващи разноски по делото.

ОСЪЖДА "***" ЕАД**, ЕИК *****, със седалище в град София, да заплати на **адв. А. В. - АК-София**, на основание чл. 38, ал. 2 ЗАдв, **сумата от 370,00 лева**, представляващи възнаграждение за оказана на ищеца безплатна адвокатска помощ.

Решението подлежи на обжалване пред Софийския градски съд с въззивна жалба, подадена чрез Софийския районен съд в двуседмичен срок от съобщението.

Решението, на основание чл. 7, ал. 2 ГПК, да се съобщи на страните.

РАЙОНЕН СЪДИЯ:

Съдия при Софийски районен съд: _____